

Kalkulacje rolnicze

krowa mleczna

Po dwuletnim okresie wzrostów i wysokich cen produktów mleczarskich w 2018 roku mamy do czynienia z pogorszeniem się koniunktury na światowym i krajowym rynku mleka. Zdaniem ekspertów jest to wynikiem cyklu koniunkturalnego, który trwa średnio 2 lata.

Na świecie produkcja mleka systematycznie rośnie. Wzrost ten jest wynikiem zwiększającego się globalnego popytu na mleko i jego przetwory, rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji dochodowej ludności oraz procesów modernizacyjnych zachodzących w rolnictwie. Z prognoz Food and Agriculture Organization of the United Nations – FAO wynika, że w 2018 r. światowa produkcja mleka osiągnie poziom 828,5 mln ton, o 2,1% (o około 17 mln ton) wyższy od szacowanego na 2017 r. Produkcja mleka dynamicznie rośnie w krajach azjatyckich, głównie w Indiach, Chinach, Pakistanie i Turcji. Według przewidywań Komisji Europejskiej unijna produkcja mleka w 2018 r. może wynieść 167,2 mln ton i być o 1% większa niż rok wcześniej. Unijna produkcja mleka stanowi 20% globalnej produkcji surowca.

Notowany w Polsce proces koncentracji chowu krów mlecznych oraz systematyczna poprawa technologii produkcji i genetyki przyczyniają się do zwiększania liczby gospodarstw o wysokim stopniu specjalizacji. W efekcie krajowa produkcja mleka wykazuje długoterminową tendencję wzrostową, co pozwala utrzymać Polsce status liczącego się, unijnego producenta mleka. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB ocenia, że w 2018 r. produkcja surowca może wynieść 13,5 mld litrów wobec 13,3 mld litrów w 2017 roku. Szacuje się, że w 2018 r. dostawy mleka do skupu osiągną poziom 11,8 mld litrów i będą o około 4% większe niż w 2017 r. i o ponad 50% większe niż w roku akcesji Polski do UE. Wzrost produkcji mleka jest spowodowany poprawą

wydajności mlecznej krów. W 2018 r. mleczność prawdopodobnie wyniesie 6 360 litrów na sztukę i może być o 2% większa niż rok wcześniej. IERiGŻ – PIB podaje, że pogłowie krów mlecznych w czerwcu 2018 r. wynosiło 2 233 tys. sztuk, a w grudniu może ulec niewielkiemu zmniejszeniu do – 2 120 tys. sztuk, o 1,5% mniej w porównaniu do 2017 r., ponieważ będą kontynuowane procesy restrukturyzacyjne bazy surowcowej branży mleczarskiej.

Krajowe ceny skupu mleka surowego w pierwszym półroczu br. uległy

obniżkom, które delikatnie zostały zahamowane w lipcu, a następnie stopniowo rosły w drugim półroczu. Według danych GUS w okresie od stycznia do września średnia cena mleka wynosiła 1,32 zł/l i była niższa o 1,5% w porównaniu do analogicznego okresu w roku przednim. Eksperci, uwzględniając wahania sezonowe, prognozują średnią cenę skupu mleka w 2018 r. na poziomie 1,33–1,35 zł/litr, o 3–4% niższą niż w 2017 r. 1,4 zł/litr, ale wciąż wynosić będzie więcej niż w 2015 i 2016 r.

Zespół ekspertów przewiduje, że do końca 2018 r. utrzyma się zwiększony globalny popyt na produkty mleczne oraz ceny zbytu produktów mlecznych na względnie wysokim poziomie.

Poniższa tabela zawiera kalkulację chowu krowy mlecznej w technologii żywienia opartej na sianokiszonce i kiszonce z kukurydzy według średnich cen brutto środków do produkcji w 2018 roku.

Kalkulacja produkcji mleka pozyskiwanego od krowy

Lp.	Wyszczególnienie	Wydajność		
		6 000 l	7 000 l	8 000 l
A	Wartość produkcji	7 772	8 917	10 062
	Mleko (1,32 zł/l) ¹⁾	7 920	9 240	10 560
	Krowa wybrakowana, cielę	1 252	1 252	1 252
	Jałówka cielna hodowlana (-)	1 400	1 575	1 750
1.	Pasze z zakupu	946	1 349	1 742
2.	Pasze potencjalnie towarowe	545	717	870
3.	Pasze własne nietowarowe	1 626	1 684	1 684
4.	Inne koszty ²⁾	655	710	785
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	3 772	4 460	5 081
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	4 000	4 457	4 981
5.	Praca maszyn własnych	979	987	995
6.	Pozostałe koszty ³⁾	1 830	1 949	2 028
D	Koszty pośrednie (5+6)	2 809	2 936	3 023
E	Koszty całkowite (B+D)	6 581	7 396	8 104
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	1,10	1,06	1,01
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	1 191	1 521	1 958

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

¹⁾ Średnia cena netto mleka do września 2018 r. wg GUS;

²⁾ Inseminacja, usługi weterynaryjne, środki czystości, znakowanie;

³⁾ Koszty utrzymania budynków, koszty ogólnogospodarcze, koszty pośrednie produkcji pasz własnych;

Źródło: „Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych” GUS, IERiGŻ-PIB, Rynek Rolny. Opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Elżbieta Kopaczewska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego